

Teitl y Rôl: **Uwch Ddarlithydd Dysgu ac Ysgolheictod**

CYFATHREBU

Cyfathrebu Llafar:

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo gwybodaeth uniongyrchol mewn dull clir a chywir.

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo gwybodaeth sydd angen esboniad neu ddadansoddiad gofalus i helpu eraill i'w deall, gan roi ystyriaeth i'r hyn sydd i'w gyfathrebu a'r ffordd orau i drosglwyddo'r wybodaeth i eraill.

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo syniadau cysyniadol cymhleth neu wybodaeth gymhleth a all fod yn hynod o fanwl, yn dechnegol neu'n arbenigol.

Cyfathrebu ysgrifenedig

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo gwybodaeth uniongyrchol mewn dull clir a chywir.

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo gwybodaeth sydd angen esboniad neu ddadansoddiad gofalus i helpu eraill i'w deall, gan roi ystyriaeth i'r hyn sydd i'w gyfathrebu a'r ffordd orau i drosglwyddo'r wybodaeth i eraill.

Yn aml, derbyn, deall a throsglwyddo syniadau cysyniadol cymhleth neu wybodaeth gymhleth a all fod yn hynod o fanwl, yn dechnegol neu'n arbenigol.

GWAITH TÎM A CHYMHELLIANT

Gofynion Goblygedig

Cyfranogi a chyflwyno cyfraniad i dîm.

Cefnogi ac annog eraill yn y tîm; helpu i adeiladu cydweithrediad drwy osod esiampl a dangos agwedd hyblyg at gyflawni canlyniadau tîm; cyfrannu i adeiladu ysbryd y tîm fel aelod gweithgar o'r tîm.

Prif Ffocws

Egluro gofynion; cytuno amcanion tasg clir; trefnu a dirprwyo gwaith yn deg yn ôl galluoedd unigol; helpu'r tîm i ganolbwyntio'u hymdrechion ar y dasg dan sylw a chymell aelodau unigol o'r tîm.

Ffocws Eilaidd

Yn achlysurol, ffurfio a chyfathrebu gweledigaeth glir o'r hyn y mae'r tîm cyfan yn ceisio'i gyflawni; annog unigolion i gyfrannu at y nod cyffredin hwn hyd eithaf eu gallu; creu ymdeimlad o undod a phwrpas cyffredin.

CYSWLLT A RHWYDWEITHIO

Cysylltu'n ddyddiol gan ddefnyddio gweithdrefnau sy'n bodoli er mwyn dylanwadu ar ddisgwyliadau neu benderfyniadau; ymgymryd â chydweithio gweithredol er mwyn dilyn diddordeb a rennir.

Cymryd rhan mewn rhwydweithiau o fewn y sefydliad neu'n allanol er mwyn dylanwadu ar ddisgwyliadau neu benderfyniadau; ymgymryd â chydweithio gweithredol er mwyn dilyn diddordeb a rennir.

Sefydlu, adeiladu neu arwain rhwydweithiau mewnol; cynnal cysylltiadau dros amser; sefydlu sianeli cyfathrebu i'ch hunan ac i eraill eu defnyddio er mwyn dylanwadu ar ddisgwyddiadau neu benderfyniadau; ymgymryd â chydweithio gweithredol er mwyn dilyn diddordeb a rennir.

Sefydlu, adeiladu neu arwain rhwydweithiau y tu allan i'r sefydliad er mwyn dylanwadu ar ddisgwyddiadau neu benderfyniadau; ymgymryd â chydweithio gweithredol er mwyn dilyn diddordeb a rennir.

DARPARU GWASANAETH

Gofynion Goblygedig

Delio â chysylltiadau mewnol neu allanol sy'n gofyn am wasanaeth neu sy'n ceisio gwybodaeth; creu delwedd gadarnhaol o'r sefydliad drwy fod yn ymatebol ac yn gyflym wrth ymateb i geisiadau a chyfeirio'r defnyddiwr at y person cywir os oes angen.

Y cwsmer sydd fel arfer yn cychwyn y cyswllt, ac mae fel rheol yn cynnwys tasgau rheolaidd sydd â safonau neu weithdrefnau gosodedig.

Prif Ffocws

Delio â chysylltiadau mewnol neu allanol lle mae'r gwasanaeth fel arfer yn cael ei gychwyn gan ddeiliaid y swyddi, gan weithio o fewn gweithdrefnau neu bolisiâu cyffredinol y sefydliad; A / NEU ddeall ac archwilio anghenion y cwsmer; addasu'r gwasanaeth yn unol â hynny er mwyn sicrhau defnyddioldeb neu addasrwydd a safon y gwasanaeth.

Ffocws Eilaidd

Yn achlysurol, gosod y safonau gwasanaeth cyffredinol ar draws swyddogaeth neu faes yn y sefydliad; monitro lefelau gwasanaeth; achub y blaen ar newidiadau mewn anghenion y cwsmeriaid a rhagweld gofynion yn y dyfodol; cynnal ansawdd cyffredinol gan gydbwysu gofynion gwahanol; a sicrhau bod gan eraill y gefnogaeth sydd ei hangen i ddarparu gwasanaeth o ansawdd uchel a chyflawni eu rôl.

PROSESAU PENDERFYNU

Gwneud penderfyniadau annibynnol sy'n debygol o barhau gryn dipyn ac sy'n dylanwadu'n bennaf ar/oddi mewn y tîm.

Bod â rhan mewn rhai penderfyniadau cydweithredol; yn bellgyrhaeddol, cymhleth, a hir ymaros; gweithio gydag eraill i ddod i'r canlyniad gorau sydd â dylanwad sylweddol.

Rhoi cyngor neu sylwadau i gyfrannu at benderfyniadau eraill sy'n bellgyrhaeddol, cymhleth, a hir ymaros, ac sydd â dylanwad sylweddol.

CYNLLUNIO A THREFNU ADNODDAU

Gofynion Goblygedig

Cwblhau tasgau i gynllun gosodedig, gydag adnoddau sydd wedi'u clustnodi.

Cynllunio, blaenoriaethu a threfnu gwaith neu adnoddau ei hun i gyflawni amcanion a gytunwyd.

Prif Ffocws

Cynllunio, blaenoriaethu a threfnu gwaith neu adnoddau ei hun ac eraill o fewn ei faes ei hun yn ddyddiol, yn wythnosol neu'n fisol; cynllunio a rheoli projectau bach, gan sicrhau y defnyddir adnoddau'n effeithiol; derbyn a rhoi gwybodaeth i eraill er mwyn iddynt gwblhau eu cynllunio; a monitro cynnydd yn erbyn y cynllun.

Ffocws Eilaidd

Yn achlysurol, cymryd cyfrifoldeb dros gynllunio gweithredol a threfnu projectau mwy neu faes gwaith; cydlynu nifer o dimau neu brojectau yn fisol, yn chwarterol neu'n flynyddol; gosod safonau perfformiad a sefydlu gweithdrefnau monitro i gadw golwg ar y cynnydd ar draws yr agweddau gwahanol hyn o'r gwaith; a rhoi mewnbwn i gynlluniau tymor hir.

MENTER A DATRYS PROBLEMAU

Gofynion Goblygedig

Datrays problemau syml dydd-i-ddydd wrth iddynt godi; dewis rhwng nifer cyfyngedig o opsiynau sydd â chanlyniadau clir, drwy ddilyn canllawiau neu gyfeirio at yr hyn sydd wedi cael ei wneud yn flaenorol; a gwybod pryd y dylid cyfeirio problem at bobl eraill.

Prif Ffocws

Defnyddio menter a chreadigrwydd i ddatrys problemau lle nad yw'r ateb gorau yn amlwg ar unwaith ond lle mae'n rhaid asesu drwy broses o resymu, gan bwysu a mesur y rhesymau dros ac yn erbyn gwahanol agweddau; adnabod ac asesu opsiynau ymarferol; a datgymalu'r broblem yn gydrannau.

Ffocws Eilaidd

Datrays problemau lle ceir swp o wybodaeth neu ddata amrywiol, rhannol ac anghyson, gydag amrediad o opsiynau posibl; defnyddio creadigrwydd wrth ddyfeisio gwahanol atebion, gan edrych ar y broblem o agweddau gwahanol.

DADANSODDI AC YMCHWIL

Gofynion Goblygedig

Sefydlu ffeithiau sylfaenol mewn sefyllfaoedd sy'n gofyn am ragor o ymchwil a hysbysu eraill os oes angen.

Dansoddi data neu wybodaeth arferol gan ddefnyddio gweithdrefnau sydd wedi'u gosod o flaen llaw a chasglu gwybodaeth o ffynonellau safonol; gweithio'n gywir er mwyn cwblhau'r dasg yn union fel y'i pennwyd.

Prif Ffocws

Adnabod dull priodol sy'n bodoli ar gyfer dadansoddi neu ymchwilio yn ôl y data a'r amcanion; adnabod a dehongli tueddiadau neu batrymau mewn data; a dynodi neu ddod o hyd i wybodaeth ychwanegol a all fod o gymorth i'r ymchwiliad wrth i'r dadansoddi fynd rhagddo.

Ffocws Eilaidd

Dadansoddi neu ymchwilio i syniadau cymhleth, cysyniadau neu ddata helaeth o agweddau gwahanol; penderfynu sut i gymhwyso methodolegau sy'n bodoli yn ôl y cyd-destun, yr amcanion a'r disgwyliadau cyffredinol; a dynodi'r berthynas rhwng ffactorau cymhleth, rhyngddibynnol.

GOFYNION SYNHWYRAIDD A CHORFFOROL

Ymgymryd â thasgau sy'n gofyn naill am feistrolaeth o amrediad o dechnegau synhwyrdd neu gorfforol, canolbwyntio i gyd-drefnu gwahanol synhwyrdd neu drachywiredd wrth ddefnyddio'r sgiliau synhwyrdd hyn, neu sy'n cynnwys ymdrech corfforol sylweddol.

(neu)

Ymgymryd â thasgau ar lefel a fyddai'n gofyn naill ai am ddysgu rhai dulliau neu drefn benodol neu a fyddai'n cynnwys ymdrech corfforol cymedrol.

AMGYLCHEDD GWAITH

Prif Ffocws

Gweithio mewn amgylchedd sy'n gymharol sefydlog ac nad yw'n effeithio llawer ar ddeiliad y swydd na'r ffordd y mae'r gwaith yn cael ei gwblhau.

Ffocws Eilaidd (neu Brif Ffocws)

Deall sut y gallai'r amgylchedd gwaith gael effaith ar ei waith ei hun neu waith cydweithwyr; a chymryd camau safonol, o fewn canllawiau iechyd a diogelwch lle bo'n gymwys, i addasu i'r amgylchedd.

GOFAL A LLES BUGEILIOL

Yn aml, dangos sensitifrwydd i'r rheiny y gall fod angen help arnynt, neu mewn achosion eithafol, sy'n dangos arwyddion o drallod amlwg; a chymryd camau priodol drwy gysylltu â'r bobl berthnasol.

Yn achlysurol, rhoi cyngor ar faterion lles neu ymholiadau cyffredin; dilyn gweithdrefnau lles safonol ar gyfer y sefydliad; gwybod pryd y dylid cyfeirio unigolyn i rywle arall i gael cymorth proffesiynol; a pharchu cyfrinachedd.

Yn achlysurol, rhoi cynhaliaeth, arweiniad neu ofal bugeiliol lle nad oes gweithdrefnau safonol bob tro yn bodoli; cynnal cyfrinachedd ac adeiladu ymddiriedaeth; penderfynu pryd i wrando, pryd i roi cyngor neu arweiniad a phryd i gyfeirio'r unigolyn i gael cymorth proffesiynol; bod yn ymwybodol o rwydweithiau cynnal i ddeiliaid y swydd ac i'r unigolyn.

DATBLYGU TÎM

(dylid cynnwys hyfforddiant ar gyfer y rhai y tu allan i dîm y gwaith o dan Cefnogaeth Addysgu a Dysgu)

Yn achlysurol, cynghori neu arwain dechreuwyr newydd yn gweithio yn yr un rôl neu uned ar wybodaeth neu weithdrefnau safonol.

Yn aml, hyfforddi neu arwain pobl eraill ynglŷn â thasgau, materion neu weithgareddau penodol; rhoi cyngor, arweiniad ac adborth ar sail eu gwybodaeth a'u profiad hwy; a chyflwyno hyfforddiant.

Yn aml, ymgymryd â gweithgaredd hyfforddi neu ddatblygu yn ôl anghenion yr unigolyn neu'r grŵp; adnabod galluoedd cyfredol ac anghenion y dyfodol; diffinio'r safonau perfformiad

gofynnol; adnabod gweithgaredd datblygu priodol; asesu cymhwysiad dysgu; a rhoi adborth ac arweiniad ar berfformiad cyffredinol.

CEFNOGAETH ADDYSGU A DYSGU

Datblygu agweddau arloesol ar y profiad dysgu a'r cwricwlwm; creu cynnwys a methodoleg er mwyn cyflwyno myfyrwyr neu bobl eraill sy'n newydd i'r maes i wybodaeth neu weithdrefnau safonol.

Datblygu agweddau arloesol ar y profiad dysgu a'r cwricwlwm; creu cynnwys a methodoleg er mwyn addysgu neu hyfforddi myfyrwyr neu bobl eraill am dasgau, materion neu weithgareddau penodol; asesu perfformiad a rhoi adborth yn ystod y digwyddiad.

Datblygu agweddau arloesol ar y profiad dysgu a'r cwricwlwm; creu cynnwys a methodoleg er mwyn addysgu, hyfforddi neu hwyluso gweithgareddau datblygu i unigolion neu grwpiau ar agweddau neu bynciau arbennig o fewn disgyblaeth neu arbenigedd academaidd penodol; monitro perfformiad gan gynnig adborth ac arweiniad; gweithredu fel catalydd ar gyfer datblygiad neu ddysgu pellach.

Datblygu agweddau arloesol ar y profiad dysgu a'r cwricwlwm; creu cynnwys a methodoleg er mwyn cyflwyno amrediad o weithgaredd dysgu neu ddatblygu o fewn disgyblaeth neu arbenigedd academaidd penodol, dysgu ar draws ehangder neu ddyfnder y pwnc; herio meddwl a meithrin dadlau; annog datblygiad rhesymu a chywirdeb deallusol.

GWYBODAETH A PHROFIAD

Cael cydnabyddiaeth fel awdurdod yn y maes neu arbenigedd o fewn y sefydliad neu ymysg cymheiriaid allanol, yn seiliedig ar arbenigedd gweladwy; siapio a dylanwadu ar ddatblygiadau o fewn y sefydliad drwy gyfrannu at ei faes arbenigol.